

P9_TA(2021)0113

Izvješća Komisije o Kosovu za 2019. i 2020.

Rezolucija Europskog parlamenta od 25. ožujka 2021. o izvješćima Komisije o Kosovu za razdoblje 2019. – 2020. (2019/2172(INI))

(2021/C 494/13)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, te Kosova, s druge strane, koji je stupio na snagu 1. travnja 2016.,
- uzimajući u obzir program europskih reformi za Kosovo pokrenut 11. studenoga 2016. u Prištini, kao i pokretanje 2. programa europskih reformi u listopadu 2020.,
- uzimajući u obzir okvirni sporazum s Kosovom o sudjelovanju u programima Unije koji je na snazi od 1. kolovoza 2017.,
- uzimajući u obzir zaključke Predsjedništva sa sastanka Europskog vijeća u Solunu od 19. i 20. lipnja 2003.,
- uzimajući u obzir Deklaraciju iz Sofije sa sastanka na vrhu EU-a i zemalja zapadnog Balkana održanog 17. svibnja 2018. i Sofijski program prioriteta,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 1244 od 10. lipnja 1999., savjetodavno mišljenje Međunarodnog suda pravde od 22. srpnja 2010. o sukladnosti jednostranog proglašenja neovisnosti Kosova s međunarodnim pravom te Rezoluciju Opće skupštine UN-a 64/298 od 9. rujna 2010. u kojoj je potvrđen sadržaj mišljenja Međunarodnog suda pravde i pozdravljena spremnost EU-a da posreduje u dijalogu između Srbije i Kosova,
- uzimajući u obzir prvi sporazum o načelima kojima se uređuje normalizacija odnosa između vlada Srbije i Kosova od 19. travnja 2013., sporazume od 25. kolovoza 2015. te aktualni dijalog uz posredovanje EU-a za normalizaciju odnosa,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća (ZVSP) 2020/792 od 11. lipnja 2020. o izmjeni Zajedničke akcije 2008/124/ZVSP o Misiji Europske unije za uspostavu vladavine prava na Kosovu (EULEX Kosovo), kojom je trajanje misije produljeno do 14. lipnja 2021.,
- uzimajući u obzir izvješća glavnog tajnika Ujedinjenih naroda o aktivnostima Privremene administrativne misije Ujedinjenih naroda na Kosovu (UNMIK), od kojih je posljednje objavljeno 31. ožujka 2020., te izvješća o operacijama snaga na Kosovu (KFOR) od 7. veljače 2018.,
- uzimajući u obzir Berlinski proces pokrenut 28. kolovoza 2014.,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu supredsjedatelja Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje EU-a i Kosova nakon šestog sastanka tog Odbora održanog u Strasbourgu 14. veljače 2019.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. veljače 2020. naslovljenu „Poboljšanje pretpristupnog procesa – vjerodostojna perspektiva pristupanja EU-u za zemlje zapadnog Balkana” (COM(2020)0057),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 5. lipnja 2020. o jačanju suradnje s partnerima sa zapadnog Balkana u području migracija i sigurnosti,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 29. svibnja 2019. naslovljenu „Politika proširenja EU-a za 2019.” (COM(2019)0260) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Kosovu za 2019.” (SWD(2019)0216),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. listopada 2020. naslovljenu „Politika proširenja EU-a za 2020.” (COM(2020)0660) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Kosovu za 2020.” (SWD(2020)0356),

2021. ožujak 25

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. listopada 2020. naslovljenu „Gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan” (COM(2020)0641) i radni dokument službi Komisije naslovljen „Smjernice za provedbu zelenog plana za zapadni Balkan” od 6. listopada 2020. (SWD(2020)0223),
 - uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 8. travnja 2020. pod nazivom „Komunikacija o globalnom odgovoru EU-a na bolest COVID-19” (JOIN(2020)0011) i komunikaciju Komisije od 29. travnja 2020. pod nazivom „Potpora zapadnom Balkanu u rješavanju pitanja bolesti COVID-19 i oporavku nakon pandemije” (COM(2020)0315),
 - uzimajući u obzir Komisijinu procjenu programa gospodarske reforme Kosova za razdoblje 2020. – 2022. (SWD(2020)0065) od 21. travnja 2020. i zajedničke zaključke ekonomskog i financijskog dijaloga između EU-a i zapadnog Balkana te Turske koje je Vijeće usvojilo 19. svibnja 2020.,
 - uzimajući u obzir konačno izvješće misije EU-a za promatranje izbora o prijevremenim parlamentarnim izborima održanim 6. listopada 2019. na Kosovu,
 - uzimajući u obzir Prijedlog Komisije za uredbu Europskog parlamenta i Vijeća od 4. svibnja 2016. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 539/2001 s popisom trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica te zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva (Kosovo) (COM(2016)0277) te zakonodavnu rezoluciju Europskog parlamenta od 28. ožujka 2019. kojom se usvaja stajalište u prvom čitanju ⁽¹⁾ i preuzima prijedlog Komisije,
 - uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o toj zemlji,
 - uzimajući u obzir svoju preporuku od 19. lipnja 2020. Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o zapadnom Balkanu, nakon sastanka na vrhu 2020. ⁽²⁾,
 - uzimajući u obzir Zagrebačku deklaraciju usvojenu na sastanku na vrhu EU-a i zemalja zapadnog Balkana održanog putem videokonferencije 6. svibnja 2020.,
 - uzimajući u obzir zajedničku izjavu sa sastanka na vrhu Europskog parlamenta i predsjednika parlamenta država zapadnog Balkana, koji je 28. siječnja 2020. sazvao predsjednik Europskog parlamenta zajedno s čelništvima parlamenta zapadnog Balkana,
 - uzimajući u obzir sastanak na vrhu EU-a i zapadnog Balkana održan 10. studenoga 2020. u okviru Berlinskog procesa,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0031/2021),
- A. budući da se o Kosovu mora odlučivati kao o svakoj zemlji koja teži da postane članicom EU-a prema vlastitim zaslugama u smislu ispunjavanja, provedbe i poštovanja skupa kriterija i zajedničkih vrijednosti koji su uvjet za pristupanje, te budući da kvaliteta i predanost potrebnim reformama određuju raspored i napredovanje pristupanja;
- B. budući da se Kosovo treba usmjeriti na temeljne reforme za rješavanje strukturnih nedostataka u područjima vladavine prava, temeljnih prava, rada demokratskih institucija i reformu javne uprave, kao i na gospodarski razvoj i konkurentnost;
- C. budući da se Kosovo i dalje bori s političkom nestabilnošću, posebno od prijevremenih parlamentarnih izbora održanih 6. listopada 2019.; budući da je kraj Kurtijeve vlade otkrio nekoliko strukturnih pitanja, uključujući neprimjereno miješanje vanjskih aktera u rad Vlade i Skupštine Kosova, neovisnost Ustavnog suda i nedostatak jasnoće o zakonitosti glasanja o vladi;

⁽¹⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0319.

⁽²⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0168.

- D. budući da je u posljednje vrijeme koordinacija između transatlantskih aktera bila manjkava, a da će nadolazeća američka administracija predstavljati novu priliku za bolju suradnju;
- E. budući da je Kosovo i dalje jedina zemlja zapadnog Balkana čijim je državljanima potrebna viza za putovanje u schengensko područje, iako su još 2018. ispunjena sva referentna mjerila za ostvarenje liberalizacije viznog režima;
- F. budući da je siva ekonomija na Kosovu zapreka održivom razvoju ukupnoga gospodarstva u toj zemlji;
- G. budući da Kosovo mora povećati svoje napore u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala te mora izgraditi jake, koherentne i neovisne institucije za rješavanje tih pitanja;
- H. budući da je bivši predsjednik Hashim Tači 5. studenoga 2020. dao ostavku kako bi pred Posebnim sudom za zločine na Kosovu u Haagu odgovarao za optužbe za ratne zločine i zločine protiv čovječnosti; budući da je 30. studenoga 2020. potvrđena optužnica protiv Tačija; budući da je Vjosa Osmani, predsjednica Skupštine Kosova, vršiteljica dužnosti predsjednika Kosova;
- I. budući da je Kosovo ostvarilo napredak u prilagodbi svojeg pravnog okvira pravnoj stečevini EU-a, ali da treba uložiti dodatne napore i sredstva kako bi djelotvorno provelo nove zakone i pravila u svim područjima politika, na predan i ozbiljan način;
- J. budući da je, prema kosovskoj vladi, 117 država priznalo neovisnost Kosova, uključujući 22 od 27 država članica EU-a;
- K. budući da pandemija bolesti COVID-19 predstavlja nezabilježeno opterećenje za gospodarstvo te zdravstvene i socijalne sustave Kosova te da je jasno pokazala da EU i zapadni Balkan moraju nastaviti zajedno rješavati zajedničke izazove;
- L. budući da je EU za zemlje zapadnog Balkana mobilizirao financijsku potporu u iznosu višem od 3,3 milijarde EUR, u cilju rješavanja neposredne zdravstvene krize i ublažavanja socioekonomskog učinka pandemije bolesti COVID-19 u regiji;
- M. budući da je EU najveći pružatelj pomoći Kosovu za ublažavanje ekonomskih i socijalnih posljedica pandemije bolesti COVID-19; budući da je Kosovo primilo 5 milijuna EUR za neposrednu potporu zdravstvenom sektoru, 63 milijuna EUR potpore za socijalni i ekonomski oporavak, 60 milijuna EUR sredstava za pomoć i 100 milijuna EUR makrofinancijske pomoći;
- N. budući da će se gospodarskim i investicijskim planom za zapadni Balkan olakšati dugoročni oporavak nakon pandemije bolesti COVID-19, čime će se poduprijeti gospodarski razvoj i reforme u regiji;
- O. budući da Kosovo ostvaruje korist od Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II), s ukupnim okvirnim iznosom dodijeljenih sredstava za razdoblje 2014.– 2020. od 602,1 milijuna EUR, te budući da Kosovo u tom pogledu treba poboljšati svoje apsorpcijske sposobnosti;
- P. budući da angažman EU-a na zapadnom Balkanu premašuje angažman bilo kojeg drugog partnera i ukazuje na međusobnu stratešku predanost;

Predanost proširenju

1. pozdravlja trajnu i snažnu predanost Kosova da napreduje na putu prema Europi i ubrza reforme, kao i snažnu potporu europskoj integraciji stanovništva Kosova i njegovog europskog identiteta;
2. izražava žaljenje zbog ograničenog napretka u provedbi 1. programa europskih reformi, ali istodobno potvrđuje predanost vlade sveobuhvatnom procesu reformi kako je predviđeno 2. programom europskih reformi; poziva kosovske vlasti da preuzmu odgovornost za taj proces, pokažu jaču političku volju i poboljšaju administrativne kapacitete kako bi poboljšale provedbu reformi povezanih s EU-om;
3. izražava zabrinutost zbog raspuštanja ministarstva za europske integracije te poziva kosovsku vladu da u potpunosti i pravilno integrira bivše strukture ministarstva za europske integracije, kako je predviđeno nedavno odobrenom Uredbom o organizacijskoj strukturi Ureda premijera, i da toj novoj strukturi osigura razinu nadležnosti i odgovornosti prikladnu za osiguravanje odgovarajuće koordinacije i usmjeravanja procesa integracije;

2021. ožujak 25

4. pozdravlja mirnu i urednu provedbu prijevremenih parlamentarnih izbora održanih 6. listopada 2019. i 14. veljače 2021., ali izražava zabrinutost zbog manjka konkurencije, slobode izbora i izražavanja unutar zajednice kosovskih Srba, kao i problema povezanih s glasovanjem izvan Kosova; naglašava važnost rješavanja svih nedostataka koje je utvrdila misija EU-a za promatranje izbora i provedbe preporuka koje je dala; očekuje od svih političkih snaga da prilikom formiranja nove vlade i izbora novoga predsjednika poštuju demokratsku kulturu i volju kosovskih građana;
5. izražava žaljenje zbog toga što na Kosovu postizborno razdoblje i dalje prati politička nestabilnost te u tom pogledu poziva sve političke snage na Kosovu da reformiraju politički sustav s pomoću ustavnih promjena kako bi se poboljšala pravna sigurnost i proces formiranja novih vlada;
6. pozdravlja činjenicu da je Komisija u svom izvješću o Kosovu za 2020. potvrdila svoju procjenu da je Kosovo spremno ostvariti korist od liberalizacije viznog režima te poziva Vijeće da hitno nastavi postupak za uvođenje režima putovanja bez viza za državljane Kosova; u tom pogledu podsjeća da Kosovo nastavlja ispunjavati sve kriterije iz plana za liberalizaciju viznog režima, što Komisija dosljedno potvrđuje od srpnja 2018.;
7. žali zbog toga što Vijeće ni tijekom 2020. nije uspjelo liberalizirati vizni režim za građane Kosova; stajališta je da će liberalizacija viznog režima poboljšati stabilnost i približiti Kosovo EU-u olakšavanjem putovanja i poslovanja; konstatira da izolacija kosovskih građana utječe na provedbu programa EU-a te da su zbog nedonošenja odluke u Vijeću građanima Kosova uskraćene hitno potrebne prilike, čime se oslabljuje vjerodostojnost EU-a i što bi moglo utjecati na dijalog između Beograda i Prištine;
8. poziva države članice EU-a da pokažu trajnu predanost proširenju te da razviju učinkovitiju komunikacijsku politiku o proširenju prema građanima EU-a; poziva Komisiju i Ured EU-a na Kosovu da pojačaju svoje napore u promicanju uloge, uvjeta i koristi bližeg partnerstva između EU-a i Kosova;
9. pozdravlja odluku Vlade Kosova da ukine carine na uvoz iz Srbije i Bosne i Hercegovine, čime se omogućio nastavak dijaloga uz posredovanje EU-a;
10. ističe da su Kosovo i Srbija potpisali sporazume o gospodarskoj normalizaciji 4. rujna 2020. u Washingtonu; međutim, žali zbog odredbi u tekstu kojima se od Kosova zahtijeva da prestane tražiti članstvo u međunarodnim organizacijama; pozdravlja ponovni angažman Sjedinjenih Američkih Država te ističe potrebu da EU i SAD ojačaju svoje partnerstvo i koordinaciju na zapadnom Balkanu; ističe da je transatlantska suradnja važan čimbenik stabilnosti u regiji i naglašava vodeću ulogu EU-a kao posrednika u procesu normalizacije odnosa između Kosova i Srbije;
11. izražava žaljenje zbog otvaranja veleposlanstva Kosova u Izraelu u Jeruzalemu, što je protivno stavu Europske unije o dvodržavnom rješenju spora između Izraela i Palestine;
12. prepoznaje važan doprinos KFOR-a i država sudionica održavanju mirnog i sigurnog okruženja te slobode kretanja svih građana na Kosovu, kao i pospješivanju euroatlantskih integracija na zapadnom Balkanu;
13. poziva na stvaranje novih prilika za politički dijalog i dijalog o politikama na visokoj razini sa zemljama zapadnog Balkana putem redovitih sastanaka na vrhu između EU-a i zemalja zapadnog Balkana i pojačanih kontakata na razini ministara; poziva na aktivno sudjelovanje i odgovarajuće uključivanje zemalja zapadnog Balkana u Konferenciju o budućnosti Europe;

Demokracija i vladavina prava

14. pozdravlja napredak ostvaren u prilagodbi pravnog okvira za vladavinu prava, uključujući Zakon o disciplinskoj odgovornosti sudaca i tužitelja i Zakon o medijaciji, kao i uvođenje elektroničkog sustava upravljanja predmetima i središnjeg registra kaznene evidencije; žali, međutim, zbog niske razine provedbe;
15. poziva kosovske vlasti da pojačaju napore u provedbi zakona u korist svojih građana kao i da osiguraju bolju koordinaciju različitih programa za vladavinu prava koje podržavaju razni donatori, uključujući izradom sveobuhvatne revizije i zatim strategije za cjelokupni sektor vladavine prava;

16. ističe potrebu za pojačavanjem borbe protiv korupcije te izražava ozbiljnu zabrinutost zbog ukidanja radne skupine za borbu protiv korupcije u okviru kosovske policije; naglašava da je potrebna snažna politička volja za učinkovitu borbu protiv korupcije te poziva kosovske vlasti da pokažu odlučnost u borbi protiv korupcije na svim razinama;

17. potiče vladu da uspostavi i podupre snažna i specijalizirana tijela za borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije te poziva da se promjene u tijelima za kazneni progon i borbu protiv korupcije više ne temelje na političkim interesima stranaka;

18. poziva Kosovo da poboljša provedbu svojih regulatornih mjera koje se odnose na zamrzavanje, oduzimanje i povrat imovine te u pogledu pravomoćnih presuda u predmetima korupcije na visokoj razini, organiziranog i financijskog kriminaliteta, pranja novca i financiranja terorizma, među ostalim i suspenzijom javnih dužnosnika optuženih za takve aktivnosti, i da osigura da se operativne aktivnosti tijela za provedbu zakona i tužiteljstva odvijaju bez uplitanja;

19. zabrinut je što unatoč odgovarajućem normativnom okviru kosovski pravosudni sustav i dalje podrivaju manjak odgovornosti, pitanja transparentnosti i političko uplitanje; žali zbog nedostatka opipljivih rezultata u borbi protiv organiziranog kriminala i očekuje da se ostvari znatniji napredak u pogledu istrage i kaznenog progona u slučajevima korupcije na visokoj razini i organiziranog kriminala, što se odnosi i na slučajeve trgovine ljudima i trgovine drogom;

20. pozdravlja donošenje mjera od strane Pravosudnog vijeća Kosova kojima se pomaže u ograničavanju vanjskog uplitanja i neprimjerenih utjecaja na sudske postupke; također pozdravlja povećanje broja objavljenih pravomoćnih sudskih presuda; smatra da su potrebne dodatne mjere za osiguravanje veće neovisnosti i depolitizacije sudstva te zaustavljanje neprimjerenog uplitanja u istaknute predmete;

21. poziva Kosovo da osigura da se dosljedno objavljuju financijska i revizorska izvješća o financiranju političkih stranaka te, po potrebi, primijeni sankcije; primjećuje također potrebu za poboljšanjem financijskog nadzora i odgovornosti javnih poduzeća; pozdravlja u tom smislu prijedlog novog zakona o financiranju političkih stranaka i potiče Skupštinu Kosova da usvoji pravni okvir kojim će se financiranje političkih stranaka regulirati u skladu s preporukama Venecijanske komisije;

22. ponavlja da su odabiri i imenovanja na položaje na kojima se donose odluke na visokoj razini u državnim službama i poduzećima u državnom vlasništvu i dalje vrlo zabrinjavajući te napominje da se imenovanja na te položaje moraju provoditi na temelju pravednog i konkurentnog postupka temeljenog na zaslugama; prepoznaje napore koje vlade Kosova ulaže u tom smislu, primjerice potpisivanje memoranduma o razumijevanju s Ujedinjenom Kraljevinom za nadgledanje tog postupka; ponovno upućuje poziv da se ostvari napredak i pokaže jasna politička volja u pogledu reforme javne uprave, što se može postići unaprjeđivanjem provedbe relevantnog zakonodavstva;

23. pozdravlja poboljšanje u organizaciji rada Skupštine Kosova i upravljanju plenarnim sjednicama na temelju Poslovnika; međutim izražava žaljenje zbog čestog nedostatka kvoruma i stalnih zastoja u radu parlamenta, što je posebno štetilo u postupku usvajanja paketa pomoći u vezi s pandemijom;

24. izražava žaljenje zbog toga što Skupština Kosova nije uspjela iz prvog pokušaja donijeti drugi paket za gospodarski oporavak, ističe važnost političke stabilnosti i poziva Skupštinu i vladu na konstruktivnu suradnju i poštovanje najbolje parlamentarne prakse;

25. pohvaljuje napore koje Kosovo ulaže u borbu protiv radikalizacije, terorizma i nasilnog ekstremizma, među ostalim sprečavanjem odlaska stranih boraca; naglašava da su potrebni dodatni napori za rješavanje pitanja financiranja terorizma, kao i rehabilitacije i reintegracije stranih boraca;

26. poziva na aktivnu regionalnu suradnju i bolju koordinaciju i razmjenu informacija između sigurnosnih službi Republike Kosova te EU-a i država članica u cilju suzbijanja potencijalnih terorističkih aktivnosti; potiče Kosovo da se uhvati u koštac s pitanjima radikalizacije na internetu i vanjskih ekstremističkih utjecaja te poziva Komisiju i države članice da pomognu Kosovu u tom važnom cilju;

27. zabrinut je zbog napora trećih zemalja u pružanju potpore radikalizaciji, posebno mladih, često financiranjem ili pružanjem znatnih resursa, primjerice obrazovnim institucijama na Kosovu koje bi mogle postati plodno tlo za radikalizaciju, te zbog činjenice da bi trenutna situacija povezana s bolešću COVID mogla imati štetne učinke na napore u borbi protiv radikalizacije, s obzirom na pogoršanje gospodarske situacije;

2021. ožujak 25

28. pozdravlja zaključenje radnog sporazuma između kosovske policije i Europol, koji će biti temelj za pojačanu suradnju u borbi protiv terorizma i ekstremizma, kao i transnacionalnog organiziranog kriminala, i poziva da se taj sporazum što prije provede;
29. ističe da je prema nedavnim procjenama u posjedu građana Kosova oko 250 000 komada nezakonitog oružja; izražava duboku zabrinutost zbog te alarmantne situacije koja negativno utječe na javnu sigurnost; poziva kosovske vlasti da pojačaju napore za rješavanje tog problema i pokrenu učinkovit program oduzimanja ili dobrovoljne predaje tog oružja policiji;
30. pohvaljuje Kosovo za kontinuiranu i konstruktivnu suradnju u području migracija i kontinuirano smanjenje broja zahtjeva za azil i ponovni prihvata kosovskih građana te dobru suradnju kosovskih vlasti u području ponovnog prihvata;
31. pozitivno ocjenjuje usvajanje Uredbe o integraciji stranaca i poziva na njezinu punu provedbu; naglašava da su potrebne daljnje mjere kako bi se osigurali dovoljni administrativni i provedbeni kapaciteti za rješavanje izazova povezanih s migracijama, među kojima je i krijumčarenje migranata;
32. ponovno iskazuje svoju punu potporu radu Posebnog suda za ratne zločine i Ureda posebnog tužitelja, koji predstavljaju jasan dokaz predanosti Kosova vladavini prava, a čiji je rad isto tako u interesu Kosova; ističe da je bitno da Posebni sud za zločine može nastaviti obavljati svoj rad neovisno, bez ikakvog vanjskog uplitanja; pozdravlja produljenje mandata Posebnog suda za zločine i njegov rad u Haagu;
33. pozdravlja produljenje mandata misije EULEX-a i traži od Kosova da u potpunosti i u dobroj vjeri surađuje s EULEX-om te s Posebnim sudom za zločine i Uredom posebnog tužitelja; žali zbog pokušaja da se naruši mandat EULEX-a; ponovno poziva EULEX na povećanu učinkovitost te poštovanje najviših standarda transparentnosti i primjenu pristupa nulte tolerancije u pogledu korupcije;
34. pozdravlja donošenje zakona o pristupu javnim dokumentima; preporučuje ulaganje daljnjih napora za povećanje transparentnosti i bolje praćenju javne potrošnje, uključujući poboljšanjem sustava javne nabave;
35. pozdravlja korake poduzete u izgradnji kapaciteta za kibersigurnost, ponajprije donošenjem prve nacionalne strategije o kibersigurnosti; smatra ključnim da se zadrži taj zamah kako bi se omogućila potpuna primjena zakonodavnih inicijativa u tom području i riješio problem nedostatka kvalificiranih stručnjaka u području IKT-a i kibersigurnosti;

Poštovanje temeljnih sloboda i ljudskih prava

36. napominje da pravni i institucijski okvir Kosova općenito jamči zaštitu ljudskih, manjinskih i temeljnih prava; ističe da i dalje postoje izazovi u njegovoj primjeni, posebno u pogledu jezičnih prava, uključujući i višejezično emitiranje sadržaja, čiji nedostatak utječe na pristup informacijama za manjinske zajednice, a posebno je štetan tijekom pandemije bolesti COVID-19;
37. poziva Kosovo da osigura ravnopravno i nediskriminirajuće javno obrazovanje na jezicima manjina te da zajamči pristup službenim dokumentima na svim službenim jezicima diljem Kosova, kao i jednake mogućnosti, odgovarajuću zastupljenost u političkom životu te pristup javnoj upravi i pravosuđu;
38. poziva na bolju zaštitu i uključivanje osoba koje pripadaju manjinama, uključujući Rome, Aškale, Egipćane, Srbe, Bošnjake, Turke i Gorance, kao i osoba s invaliditetom i raseljenih osoba, na način da im se omogući odgovarajuća zdravstvena i socijalna zaštita, posebno tijekom pandemije bolesti COVID-19 i u kontekstu njezinih socioekonomskih posljedica;
39. potiče na pojačane napore u borbi protiv diskriminacije i antiromizma; posebno je zabrinut zbog socijalne diskriminacije zajednica Roma, Aškala i Egipćana, njihove isključenosti iz političkog i društvenog odlučivanja i kontinuiranog nedostatka resursa i pristupa mogućnostima zapošljavanja, pravosuđu, javnim uslugama, stanovanju, zdravstvenoj zaštiti, kanalizaciji i tekućoj vodi;
40. sa žaljenjem primjećuje da Skupština Kosova još uvijek nije razmatrala peticiju gotovo 500 osoba koje se tradicionalno identificiraju kao Bugari, a koja je zaprimljena u Skupštini Kosova u svibnju 2018.; naglašava potrebu za dodavanjem kategorije „Bugari” u drugi nacionalni popis stanovništva na Kosovu koji će se provesti 2021.;

41. primjećuje neuspjeh pokušaja da se zajamči financijska i urednička neovisnost javne radiotelevizije; ponovno ističe potrebu za jamčenjem potpune transparentnosti medija, što uključuje i vlasništvo nad medijima, kao i neovisnosti medija, bez ikakvog političkog utjecaja; poziva na brzo imenovanje povjerenika za Agenciju za informacije i privatnost;
42. naglašava da je potrebno pojačati borbu protiv prijetnji i napada na novinare i pobrinuti se da ta djela ne prolaze bez kazne; prepoznaje da je unatoč tim izazovima sloboda izražavanja ugrađena u kosovski Ustav i da postoji pluralističko i aktivno medijsko okruženje;
43. potiče uspostavu multinacionalne i višejezične javne radiotelevizije koja bi ujedinjavala ljude i promicala mir i pomirenje među državama jugoistočne Europe, po uzoru na ARTE;
44. žali zbog sve većeg broja slučajeva strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja, kojima se prijeti novinarima i pojedincima kako bi ih se ušutkalo i onemogućilo javnu raspravu;
45. pozdravlja donošenje Zakona o zaštiti zviždača i potiče donošenje svih potrebnih dodatnih zakonskih akata za njegovu djelotvornu i učinkovitu provedbu; u tom pogledu poziva na brzo imenovanje povjerenika za Agenciju za informacije i privatnost;
46. zabrinut je zbog kampanja dezinformiranja u cilju delegitimizacije kosovske državnosti; poziva na jačanje europske suradnje s Kosovom u pogledu rješavanja pitanja dezinformacija i hibridnih prijetnji kojima se želi potkopati europska perspektiva regije i borbe protiv regionalnih kampanja dezinformiranja, među ostalim tako da se više i na strateški način istakne važnost EU-a za građane u regiji;
47. podsjeća na snažnu poveznicu slabosti u pogledu slobode medija i prilika za domaće i strane aktere da manipuliraju činjenicama i šire dezinformacije; poziva Komisiju i ESVD na tijesnu suradnju u pogledu te poveznice i popratnih izazova, kao i na poticanje uspostave centra izvrsnosti o dezinformacijama, s naglaskom na Balkanu;
48. pozdravlja jednoglasnu odluku Skupštine Republike Kosova od 25. rujna 2020. da omogući izravan učinak Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija); očekuje da će kosovska vlada brzo pokrenuti provedbu sadržaja Konvencije i pružiti u tu svrhu potrebne resurse i infrastrukturu;
49. pozdravlja donošenje kosovskog programa za rodnu ravnopravnost u svibnju 2020., kao i djelovanje ženskog kluba u Skupštini Kosova; poziva kosovske vlasti da povećaju napore u promicanju rodne ravnopravnosti i jačanju gospodarskog položaja žena, među ostalim prioritarnim uključivanjem rodne perspektive i povećanjem suradnje s civilnim društvom, uključujući ženske organizacije, te uspostavom pogodnog okruženja za bolju zastupljenost žena na položajima na kojima se donose odluke i osiguravanjem da školski udžbenici ne ovjekovječuju stereotipe i diskriminaciju; u tom pogledu poziva na sudjelovanje žena u pregovaračkom timu odgovornom za dijalog između Beograda i Prištine; jednako tako, zahtijeva da EU podrži te napore na način da se i sam pridržava navedenih preporuka;
50. zabrinut je zbog stope neaktivnosti žena, uključujući zbog stalne rodne diskriminacije na tržištu rada, i poziva kosovske vlasti da poboljšaju sudjelovanje žena na tržištu rada; potiče Kosovo da prilagodi novi Zakon o radu u pogledu reguliranja dopusta s ciljem izbjegavanja rodne diskriminacije kada je riječ o pravima povezanim s roditeljskim, očinskim i roditeljskim dopustom;
51. ponovno ističe svoju zabrinutost zbog razmjera obiteljskog i rodno uvjetovanog nasilja; pozdravlja izmjene Kaznenog zakona u tom pogledu, kao i poboljšanja zapažena u izvješću EULEX-a u određenim aspektima postupanja kosovske policije u slučajevima seksualnog nasilja; primjećuje, međutim, da su nedostatak kaznenog progona i ozbiljnih kazni, nekažnjavanje počinitelja, nedovoljni sustavi za praćenje i baze podataka o predmetima, nedostatak odgovarajućih resursa i usluga za žrtve (skloništa, centri za ispitivanje, pomoć nakon traume, savjetovanje), nedostatak osposobljenosti i protokola za institucionalno postupanje u cjelokupnom pravosudnom sustavu i dalje zabrinjavajući;

2021. ožujak 25

52. naglašava činjenicu da je pandemija bolesti COVID-19 štetno utjecala na žene i manjine produblivanjem nejednakosti i pogoršanjem već postojećih problema, uključujući pojačano nasilje u obitelji, te poziva kosovsku vladu i vlasti da ta pitanja uzmu u obzir u svojim odgovorima na pandemiju;

53. pozdravlja donošenje Zakona o zaštiti djece, kao važan korak u zaštiti prava djece na Kosovu; naglašava važnost borbe protiv nasilja nad djecom; naglašava da su potrebni odgovarajući financijski i ljudski resursi kako bi se osigurala njegova učinkovita provedba; ističe posebnu potrebu za rješavanjem trajnog problema dječjih i prisilnih brakova, posebno u zajednicama Roma, Aškala i Egipćana, uvođenjem minimalne zakonske dobi za stupanje u brak i osiguravanjem odgovarajućih postupaka i izvješćivanja tijela za kazneni progon i pravosuđa;

54. pozdravlja napredak ostvaren u pogledu zaštite prava LGBTI zajednice na zakonodavnoj razini i razini politika; konstatira, međutim, da je potrebno u potpunosti primijeniti postojeći okvir za borbu protiv diskriminacije i poziva na punu istragu slučajeva zločina iz mržnje protiv osoba iz LGBTI zajednice; poziva vladu da u nacrt Građanskog zakonika uključi istospolna partnerstva, kao što je zajamčeno ustavom te zemlje;

55. pohvaljuje kontinuirane napore koje kosovske vlasti ulažu u jačanje sposobnosti civilnog društva da značajno doprinese razvoju politike; poziva na daljnje poboljšanje suradnje između vlade i civilnog društva te na povećano sudjelovanje civilnog društva u donošenju politika; ponovno ističe potrebu za pojačanom odgovornošću i transparentnošću u javnom financiranju civilnog društva;

56. zabrinut je zbog nedostatka koordinacije međunarodnih donatora, što je problem koji navodi nekoliko organizacija aktivnih u toj zemlji; potiče kosovsku vladu da poduzme mjere kako bi se izbjeglo udvostručavanje napora i nepotrebna preklapanja te učinkovitije upravlja svojim odnosima s međunarodnim donatorima;

57. pohvaljuje rad dosadašnjeg ombudsmana na promicanju kulture ljudskih prava i pozdravlja činjenicu da je povećan broj njegovih preporuka koje kosovske vlasti provode, a koje su stvarno doprinijele, među ostalim, sprječavanju mučenja i drugog okrutnog, nehumanog i ponižavajućeg postupanja;

Pomirenje i dobrosusjedski odnosi

58. pozdravlja napore koje Kosovo ulaže u održavanje konstruktivnih susjedskih odnosa u cijeloj regiji te u proaktivno usklađivanje sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a (ZVSP); pozdravlja predanost Kosova regionalnim inicijativama te poziva na provedbu obveza preuzetih unutar različitih regionalnih okvira kojima se promiče zajedničko regionalno tržište;

59. ističe da je normalizacija odnosa između Srbije i Kosova prioritet i preduvjet za pristupanje objiju zemalja EU-u te je neophodna za osiguravanje stabilnosti i prosperiteta za širu regiju; prima na znanje povećani angažman objiju strana u dijalogu uz posredovanje EU-a i poziva na aktivno i konstruktivno sudjelovanje u dijalogu uz posredovanje EU-a pod vodstvom posebnog predstavnika EU-a u cilju postizanja sveobuhvatnog, održivog i pravno obvezujućeg sporazuma u skladu s međunarodnim pravom;

60. ponavlja svoj poziv da se, u dobroj vjeri i pravodobno, ostvari napredak u cjelovitoj provedbi svih sporazuma koji su već postignuti, uključujući uspostavu Udruženja/Zajednice općina s većinskim srpskim stanovništvom bez daljnje odgode; poziva ESVD da uspostavi mehanizam za praćenje i provjeru provedbe svih do sada postignutih sporazuma i periodički izvješćuje Europski parlament o napretku provedbe; u tom pogledu ponavlja svoju punu potporu posebnom predstavniku EU-a za dijalog Beograda i Prištine Miroslavu Lajčaku;

61. poziva vlade Srbije i Kosova da se suzdrže od svih radnji koje bi mogle narušiti povjerenje između strana i ugroziti konstruktivan nastavak dijaloga; ponovno ističe važnost multietničke naravi i Kosova i Srbije i naglašava da etnički čiste države ne smiju biti cilj u toj regiji;

62. poziva Kosovo da se posveti rješavanju trenutačnih unutarnjih problema u pogledu njegova pristupa dijalogu, da uspostavi poseban tim za pregovore, kao i zajedničku pregovaračku platformu i dijalog između vladajuće koalicije i oporbenih stranaka; naglašava da se dijalog između Beograda i Prištine mora voditi otvoreno i transparentno te da se odgovorni dužnosnici trebaju redovito savjetovati sa Skupštinom Kosova o razvoju tog dijaloga; poziva vladu da građane Kosova bolje obavješćuje o rezultatima dijaloga;
63. napominje da pet država članica EU-a još nije priznalo Kosovo i ponovno im upućuje poziv da to učine te da potvrde vjerodostojnu europsku predanost postupku proširenja; naglašava da je neovisnost Kosova nepovratna i da bi se priznanjem doprinijelo normalizaciji odnosa između Kosova i Srbije, poboljšala i učvrstila stabilnost regije i olakšala integracija obje države u EU;
64. pozdravlja činjenicu da je Izrael nedavno priznao neovisnost Kosova, u okviru sporazuma potpisanih u Washingtonu, no osuđuje kampanju za nepriznavanje Kosova koju provodi Srbija, a zbog koje je nekoliko zemalja povuklo svoje priznanje;
65. pohvaljuje dobru regionalnu suradnju između Kosova i Srbije u borbi protiv širenja pandemije bolesti COVID-19, uključujući suradnju između gradonačelnika Sjeverne i Južne Mitrovice i komunikaciju između ministara zdravstva;
66. izražava žaljenje što most u Mitrovici još uvijek nije otvoren za sav promet, unatoč završetku radova na obnovi; poziva srpske i kosovske vlasti da promiču međuljudske kontakte između lokalnih zajednica kako bi se poboljšao dijalog između dviju zemalja, uključujući i na nevladinoj razini; poziva Komisiju, ESVD i Vijeće da podrže premijera i njegov tim u unutarnjem dijalogu pomirenja s kosovskim Srbima u okviru kojeg će se pružiti konkretna sigurnosna jamstva i mogućnosti za socioekonomsku integraciju;
67. konstatira da je mogućnost putovanja bez viza između Bosne i Hercegovine i Kosova nužan preduvjet za proširenje regionalne suradnje;
68. pozdravlja napore Komisije da se ulaganja na zapadnom Balkanu više strateški usmjere putem namjenskoga gospodarskog i investicijskog plana (EIP); prepoznaje važnost EIP-a u podupiranju održive povezivosti, ljudskog kapitala, konkurentnosti i uključivog rasta, kao i u jačanju regionalne i prekogranične suradnje; naglašava da sva ulaganja moraju biti u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma i ciljevima dekarbonizacije EU-a;
69. ponovno iskazuje svoju potporu inicijativi za uspostavu regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava na području bivše Jugoslavije (RECOM); ističe važnost rada Regionalnog ureda za suradnju mladih i pozdravlja aktivno sudjelovanje Kosova; ponavlja da je potrebno da se njime obuhvate mladi iz sjevernih općina i da se oni integriraju u socioekonomske strukture te zemlje;
70. poziva na ulaganje većih napora u rješavanje zahtjeva članova obitelji nestalih osoba, otvaranje svih ratnih arhiva i otkrivanje informacija o ljudima koji su i dalje na popisu nestalih od rata na Kosovu 1998. i 1999.; potiče na provedbu strategije kosovskog tužiteljskog vijeća o ratnim zločinima koju još uvijek ozbiljno ometaju politička pitanja, nedostatak sredstava i nedostatak međunarodne i regionalne suradnje;
71. naglašava važnost informacija o grobnicama te istraga i presuda za sve ratne zločine kako bi se žrtvama pružila pravda; poziva Srbiju da istraži posmrtno ostatke triju osoba koji su do sada ekshumirani tijekom pretraživanja masovne grobnice otkrivene u studenom 2020. u selu Kizevak u općini Raška u blizini kosovske granice, a za koje se pretpostavlja da su kosovski Albanci;
72. pohvaljuje Kosovo za miran suživot vjerskih zajednica i naglašava važnost kontinuirane zaštite kulturne baštine i imovinskih prava svih vjerskih zajednica; potiče kosovske vlasti da koriste kulturnu baštinu kao sredstvo za okupljanje različitih zajednica i da učinkovitije promiču multietničku kulturnu i vjersku baštinu zemlje;
73. zabrinut je zbog sve veće tendencije prema jednojezičnosti i nepoznavanja drugih jezika kosovskih zajednica, posebno među mladima; stoga naglašava potrebu učenja jezika drugih zajednica, uvođenja platformi za interakciju, prilagođavanja obrazovnog sustava i rješavanja nedovoljne zastupljenosti nevećinskih zajednica u državnoj službi;

2021. ožujak 25

74. naglašava da dugoročna stabilnost i prosperitet Kosova i dalje ovise o razvoju odnosa između kosovskih Albanaca i Srba te da su sve političke snage odgovorne za održavanje i potporu političkoj kulturi koja se temelji na toleranciji, uključivanju i međusobnom razumijevanju i poštovanju;

Gospodarstvo

75. napominje kako su snažna politička potpora, učinkovita provedba i pomno praćenje potrebni za borbu protiv velikog kosovskog neformalnog gospodarstva koje predstavlja ozbiljnu prepreku za razvoj njegova privatnog sektora i utječe na sposobnost države da pruži dobre i kvalitetne javne usluge;

76. poziva kosovske vlasti i Komisiju da i dalje podupiru MSP-ove u cilju razvoja održivoga gospodarstva u zemlji;

77. naglašava potrebu za hitnom provedbom aktivnih politika tržišta rada, uključujući dodatno osposobljavanje, stručno obrazovanje i osposobljavanje na radnom mjestu, kako bi se povećala zaposlenost među ranjivim skupinama; ističe da bi sustav osposobljavanja i obrazovanja trebalo reformirati kako bi se mogao nositi s potrebama tržišta rada te poziva na uključivanje pripadnika manjinskih skupina u osmišljavanje i provedbu mjera za zapošljavanje; ponavlja važnost stvaranja dodatnih prilika za mlade i žene;

78. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog masovnog iseljavanja visokokvalificiranih radnika s Kosova i poziva na uvođenje sveobuhvatnih socioekonomskih mjera za rješavanje demografskog pada; poziva Komisiju i zemlje zapadnog Balkana da razviju regionalnu strategiju za problem trajne nezaposlenosti mladih rješavanjem neusklađenosti između obrazovnog sustava i tržišta rada, poboljšanjem kvalitete nastave i osiguravanjem odgovarajućih financijskih sredstava za aktivne mjere na tržištu rada i programe strukovnog osposobljavanja, uz odgovarajuće ustanove za skrb o djeci i predškolsko obrazovanje;

79. poziva na znatna poboljšanja obrazovnog sustava i kvalitete obrazovanja; potiče Kosovo da radi na daljnjem napretku školskih reformi i svim učenicima pruži potrebne materijale za učenje i odgovarajuće uvjete, posebno s obzirom na probleme u pogledu pristupa obrazovanju tijekom trenutne pandemije;

80. pozdravlja odluku Kosova da sudjeluje u mini-schengenskoj inicijativi u cilju poboljšanja dobrosusjedskih odnosa i pružanja novih mogućnosti građanima i poduzećima s Kosova;

81. pozdravlja činjenicu da će i Kosovo imati koristi od digitalnog jedinstvenog tržišta EU-a i ističe potrebu za ulaganjem u digitalizaciju kao načina poboljšanja usluga za građane, smanjenja digitalnog jaza i osiguravanja jednakog pristupa internetu, među ostalim za najranjivije skupine i u ruralnim područjima; primjećuje velik potencijal digitalizacije za razvoj kosovskoga gospodarstva;

82. pozdravlja stupanje na snagu novog sporazuma o regionalnom roamingu potpisanog u travnju 2019. kao jasan primjer kako regionalna suradnja može donijeti konkretne koristi za građane i poduzeća u regiji;

83. napominje da pandemija predstavlja veliko opterećenje za zdravstveni sustav; poziva Kosovo da ojača zdravstveni sektor kako bi se svim građanima pružile odgovarajuće i dostupne usluge primarne zdravstvene skrbi, posebno putem socijalnih naknada na temelju potreba za skupine koje su najviše pogođene krizom prouzročenom pandemijom bolesti COVID-19; primjećuje da je velik broj zdravstvenih radnika napustio Kosovo, što je dodatno pogoršalo problem manjka zdravstvenih radnika i negativno utjecalo na zdravstveni sustav;

84. konstatira da je pandemija bolesti COVID-19 pogoršala strukturne slabosti, posebno zbog kašnjenja u donošenju Zakona o gospodarskom oporavku, i potiče kosovske vlasti da provedu učinkovite strukturne reforme kako bi se ublažio učinak pandemije i ubrao gospodarski oporavak nakon krize, što se odnosi i na nedostatak javnog zdravstvenog osiguranja, kao i na pitanje podjele nadležnosti između predsjednika i premijera u suočavanju s pandemijom, što je došlo do izražaja prilikom proglašenja izvanrednog stanja kako bi se omogućilo ograničenje kretanje na nacionalnoj razini;

85. ponavlja da je EU brzo mobilizirao neposrednu potporu zapadnom Balkanu za rješavanje hitne zdravstvene situacije koja je posljedica pandemije bolesti COVID-19 i socioekonomski oporavak regije; prima na znanje više od 138 milijuna EUR pomoći za Kosovo kroz programe IPA 2019 i IPA 2020, od čega je 50 milijuna EUR realocirano za kratkoročno i srednjoročno rješavanje socijalnih i ekonomskih posljedica tekuće krize uzrokovane bolešću COVID-19;

86. naglašava važnost europske solidarnosti i poziva Komisiju da i dalje podupire Kosovo i druge države zapadnog Balkana u njihovim naporima da suzbiju pandemiju; poziva Komisiju i Vijeće da uključe Kosovo u zajedničku nabavu cjepiva EU-a te da građanima svih zemalja zapadnog Balkana dodijele dovoljan broj cjepiva protiv bolesti COVID-19;

87. poziva na poboljšanu naplatu prihoda i bolji nadzor nad poduzećima u javnom vlasništvu; pohvaljuje početni napredak u smanjenju poreznog duga; naglašava da su potrebni daljnji naponi kako bi se povećali porezni prihodi smanjenjem neformalnog gospodarstva i poboljšanjem učinkovitosti naplate poreza, što bi moglo osigurati više sredstava za prioritetna područja, uključujući obrazovanje i zdravstvo;

Okoliš, energetika i promet

88. poziva vlasti da osiguraju usklađenost s normama EU-a i ciljevima politika za zaštitu klime i okoliša u skladu s obvezama iz Pariškog sporazuma i strateškim ciljem ostvarenja ugljične neutralnosti do 2050. kao dijela europskog zelenog plana te traži od Kosova da radi na provedbi zelenog plana za zapadni Balkan koji odražava prioritete europskog zelenog plana;

89. pozdravlja ishod sastanka na vrhu zapadnog Balkana održanog 10. studenoga 2020. u Sofiji u okviru Berlinskog procesa i nastavlja podržavati sve zajedničke inicijative za poboljšanje integracije i dobrosusjedskih odnosa u regiji; pozdravlja odobrenje Deklaracije o zelenom planu koja je u skladu sa zelenim planom EU-a i spremnost regionalnih čelnika da poduzmu mjere u svrhu usklađivanja s relevantnim politikama EU-a koje za cilj imaju postizanje klimatske neutralnosti do 2050.;

90. iznimno je zabrinut zbog činjenice da se energija na Kosovu pretežito dobiva iz ugljena kao i zbog planova za izgradnju nove elektrane na ugljen; poziva Kosovo da poveća održivost svojeg energetskeg sektora diversifikacijom izvora energije, uklanjanjem bez odgađanja svih nesukladnih subvencija za ugljen, decentraliziranjem proizvodnje energije i usmjeravanjem prema obnovljivoj energiji;

91. napominje da pravni okvir zemlje treba uskladiti s direktivama EU-a o velikim postrojenjima za izgaranje i industrijskim emisijama; poziva Kosovo da provodi procjene učinka na okoliš u skladu s međunarodnim standardima i donese potrebne mjere za očuvanje i zaštitu ekološki osjetljivih područja;

92. poziva kosovske vlasti da ispune preuzetu obvezu u pogledu zatvaranja i prestanka rada elektrane Kosovo A; pozdravlja spremnost Europske komisije da i financijski i tehnički pomogne kosovskoj vladi u tom postupku;

93. podsjeća da je davanje prioriteta mjerama energetske učinkovitosti i njihovom poboljšanju, uključujući transformaciju postojećeg centraliziranog grijanja na bazi ugljena i naftnih derivata u visoko učinkoviti sustav temeljen na kogeneraciji i obnovljivim izvorima, ključni čimbenik u postizanju klimatskih ciljeva; naglašava važnost rješavanja pitanja energetske siromaštva;

94. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog kontinuirane visoke stope preuranjenih smrti prouzročenih zagađenjem zraka koje proizlaze iz emisija koje premašuju zakonski utvrđene gornje granice za velika postrojenja za izgaranje; poziva kosovske vlasti da se smjesta posvete rješavanju pitanja zagađenja zraka i razviju vjerodostojan plan za postupan prestanak eksploatacije ugljena, na troškovno učinkovit način; prima na znanje nedavnu reviziju strategije energetskeg sektora kako bi se riješilo to pitanje i poziva Kosovo da provede svoj nacionalni plan za smanjenje emisija;

95. potiče kosovske vlasti da u skladu s pravnom stečevinom EU-a veći prioritet daju provedbi zakonodavstva u području okoliša i normama u području biološke raznolikosti, kao i promicanju ekološke svijesti i obrazovanja građana Kosova; potiče Kosovo da što prije donese Zakon o klimatskim promjenama i poziva da se bez odgode izradi i donese integrirani nacionalni energetskeg i klimatskeg plan;

2021. ožujak 25

96. poziva Kosovo da nastavi povećavati pokrivenost prikupljanja otpada, posebno poboljšanjem razdvajanja otpada i recikliranja, da uvede mjere kružnoga gospodarstva za smanjenje otpada i riješi problem divljih odlagališta otpada kao i da hitno pronađe sredstva za odlaganje opasnog otpada;

97. zabrinut je zbog male količine dostupnih vodnih resursa; poziva kosovske vlasti da poštuju posebne prirodne i zaštićene zone prilikom planiranja hidroelektrana i da ne dovode u opasnost održivost vodoopskrbe;

98. poziva na punu provedbu Ugovora o energetske zajednici, uključujući provedbu pravne stečevine o državnim potporama i potpuno otvaranje nacionalnog tržišta električne energije, s ciljem integracije regionalnih tržišta; potiče rad na regionalnoj povezivosti i dovršenju regionalnog energetskeg tržišta;

99. poziva Kosovo da provede vjerodostojne i održive politike javnog prijevoza i mobilnosti radi rješavanja dugogodišnjih infrastrukturnih nedostataka, uključujući redovite prometne veze prema Sjevernoj Mitrovici i svim većim gradovima širom zemlje;

100. pozdravlja donošenje godišnjeg programa djelovanja IPA za Kosovo za 2020. u ukupnoj vrijednosti od 90 milijuna EUR i ustraje na tome da se sredstva IPA-e iskoriste, među ostalim, za promicanje zelenog plana jačanjem zaštite okoliša, doprinosjenjem ublažavanju i povećanju otpornosti na klimatske promjene te ubrzavanjem prijelaza na niskougljično gospodarstvo; poziva na veću transparentnost i pomniji parlamentarni nadzor nad sredstvima dodijeljenima Kosovu te traži od Komisije da bolje nadzire upotrebu sredstava EU-a i izvijesti o svakoj zlouporabi;

101. poziva Komisiju da se sredstva programa IPA III usredotoče na demokratsku tranziciju Kosova koja je u tijeku, uz infrastrukturne projekte, posebno u kontekstu trajnih problema s ulagačkom klimom, apsorpcijskim kapacitetom i ekološkim standardima na Kosovu;

102. poziva da budući Instrument pretpristupne pomoći (IPA III) sadrži i poticaje i uvjete; smatra ključnim da se kroz IPA-u III podupre daljnje jačanje temeljnih vrijednosti i dobrog upravljanja te da se program ukine u slučaju sustavnih prijetnji interesima i vrijednostima Unije; smatra da bi načelo reverzibilnosti pristupnog procesa prema obnovljenoj metodologiji također trebalo biti jasno odraženo u pretpristupnom financiranju; ponavlja da bi razmjor financijske pomoći trebao odgovarati cilju europske perspektive Kosova;

o

o o

103. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju prosljedi predsjedniku Europskog vijeća, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica te predsjedniku, Vladi i parlamentu Kosova.
